

„Istennek Kintses Tárháza” – Az esztergomi Bibliotheca ferences vonatkozású ritkaságai

Assisi Szent Ferenc stigmatizációjának 800. évfordulója alkalmából könyvtárunk új időszaki kiállítással csatlakozik a Ferences Család ünnepléséhez. A tárlat 2025. június 30-ig tekinthető meg, megnyitóját szeptember 25-én tartottuk.

Kiállításunk az „Istennek Kintses Tárháza” címet viseli Losteiner János Leonárd ferences szerzetes (1744–1826) 1810 körülre datálható kézírata után. A csíksomlyói kegyhely és búcsú első leírását tartalmazó ritkaság egyik példányát gyűjteményünk őrzi. Emellett témánkat, a stigmatizációt ábrázolja egy metszettöredék is, amely az 1497-ben Augsburgban, Johann Schönspergernél nyomtatott Schedel-féle *Liber chronicarum* kötéséből került elő. E két központi tárgy mellett megtekinthetők gyűjteményünk olyan kézíratos és nyomtatott darabjai, metszetei, oklevelei, melyek szerzőség, keletkezés, használat vagy téma alapján a Ferences Rend magyarországi történetéhez kapcsolódnak, de kiegészülnek más európai térségek vonatkozásaival is. Kiállított anyagunkban szerepel többek között egyik nyelvemlékünk, az óbudai klarisszáknál a 16. század elején készült *Nagyszombati kódex*, Laskai Osvát és Temesvári Pelbárt műveinek számos kiadása, a pozsonyi klarisszák sáfárának szóló utasítás és különböző ferences rendházak tulajdonbejegyzéseit tartalmazó kötetek.

A megnyitó keretét a Szent Antal Ferences Gimnázium kórusának zenei szolgálata adta, Varga Kapisztrán OFM vezetésével. Az ünnepség elején a *Verna hegy a Szent Keresztnek*, zárásaként pedig a *Fordulj hozzám, Ferenc testvér* kezdetű éneket adták elő. Az egybegyűlteket Szalai Katalin igazgató köszöntötte, majd Varga Kapisztrán tartotta a nyitóbeszédet.

Ebben kiemelte, hogy az ország prímási székhelyének élete számos ponton fonódik össze a magyar ferencességgel, és ennek írásos bizonyítékait jól nyomon követhetjük a könyvtár állományában is. Szép példa

Szent Ferenc zsolozsmájának kialakítása az esztergomi rítus számára, amelyhez a káptalan a magyar rendtartománytól kért és kapott olvasmányanyagot Celanói Tamás *Vita brevior*jából a 13. században. Ez a szöveg olvasható a kiállított, 1513-ban nyomtatott *Breviarium Strigoniensis*ben is, és egészen 1630-ig volt használatban. Bonaventura Hocquard 17. századi kölcsönjegye és Keményffy Kálmán Dániel OFM (1866–1935) egykori könyvtáros idekerült kötetei azt is példázzák, hogy mennyit „tesz hozzá” egy-egy tárgyhoz, ha mögüle feltárul a hozzá fűződő emberi sors.

Alkalom nyílt a jó hangulatú beszélgetések és tárlatvezetés mellett a hangos installációnknál a sok évszázados szövegemlékekben való elmélyülésre is. Örömünkre szolgált, hogy sok szakembert, kollégát és érdeklődőt fogadhattunk a megnyitón az ország több pontjáról.

A kiállítás létrejöttéhez nyújtott segítségükért külön köszönetünket fejezzük ki Kontsek Ildikó igazgatónak a Keresztény Múzeumból kölcsönkapott képekért, Horányi László színművésznek a hangzó installációért, az esztergomi ferences és a szécsényi klarissza nővéreknek, Varga Kapisztrán atyának, a ferences diákoknak pedig a zenei szolgálatért.

TALLÉR LILI
Esztergomi Főszékesegyházi
Könyvtár